

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-538

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Ronkanen, Tiina			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Punaleskestä kansalaiseksi : vanhenevat punalesket avustuksen anojina talvisodan jälkeissä Suomessa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalihistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-05-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 103 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Pro gradu -tutkielmani on kuvaus 1940-luvun Suomessa eläneistä kansalaissodan punaisen puolen leskistä, joille talvisodan jälkeisessä poliittisessa tilanteessa annettiin mahdollisuus anoa valtion avustusta vuonna 1942. Tutkimukseni perustuu vuoden 1918 sodan leskien avustamiskomitean arkistoon. Tarkastelen punaleskien avustusprosessin poliittista etenemistä, avustamiskomitean toimintaa sekä syvennyn pohtimaan anomisen kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. Tutkin, millaisessa sosioekonomisessa asemassa vanhenevat punalesket olivat 1940-luvun alun Suomessa ja minkälainen kuva punaleskistä syntyy avustushakemusten perusteella. Lopuksi arvioin, muuttiko avustusten myöntäminen punaleskien asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa, ja muuttiko se muiden suhtautumista heihin.</p> <p>Työn teoreettinen viitekehys perustuu institutionaaliseen (talous)teoriaan, jonka mukaan instituutiot toimivat markkinoilla vallitsevina ”pelisääntöinä” ohjaten ihmisten jokapäiväistä toimintaa. Tarkastelen eläkeprosessin kulkua ja anomisen kulttuuria institutionaalisen teorian avulla eräänlaisena pelinä leskien ja viranomaisten välillä. Anomisen kulttuuria ja hakijoiden vapaamuotoisia vastauksia tarkasteltaessa käytän fenomenologis-hermeneuttista lähestymistapaa sekä teoreettisena että metodologisena työkaluna, jonka avulla pyrin tuomaan leskien omaa ääntä ja kokemuksia esille. Leskien sosioekonomista tilannetta kuvaavia vastauksia on käsitelty tilastollisesti.</p> <p>Punalesket olivat vähävaraisia ja vanhenevia, ja heidän toimeentulomahdollisuutensa vähenivät vielä entisestään toisen maailmansodan vaikutuksesta. Punaleskieläkkeen hakeminen oli monille viimeinen keino selviytyä, ja siksi sen anomisessa oltiin aktiivisia. Eläkkeen riittämättömyydestä kertoo leskien aktiivisuus myös eläkkeen korotusten anomisessa. Lesket tunsivat hyvin anomisen kulttuurin. Monilla oli aiempaa kokemusta avustusten anomisesta, ja he tunsivat anomisen pelisäännöt. Nöyrän ja kunnollisen köyhän perinne näkyy leskien anomuksissa lähinnä anomisen retoriikkana vähävaraisuuden ja tositarvitsevaisuuden osoittamisessa. Lesket tunsivat köyhäinhoidon käytännöt ja säännöt, ja he ymmärsivät anomisen olevan peliä anojan ja viranomaisten välillä.</p> <p>Punaleskieläkkeiden myöntäminen ja maksaminen valtion varoista toisen maailmansodan oloissa oli askel kohti tasaveroisempaa kohtelua. Muutos punaleskestä kansalaiseksi oli alkanut ainakin lainsäädännön tasolla, mutta ihmisten asenteet muuttuivat hitaammin – niin punaisten kuin valkoistenkin. Toisaalta uusi sota ja sen tuomat tappiot lievensivät ehkä sisällissodan muistoja. Suomessa alkoi niin fyysinen kuin henkinenkin uudelleenrakentaminen, mikä helpotti vanhojen haavojen paranemista ja punaisten hyväksymistä osaksi toisen maailmansodan jälkeistä Suomea.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords sotalesket eläke köyhäinhoito toimeentulo avustukset Suomi 1940-luku			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			